

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2012. gada 6. decembrī*

Eiropas Savienības pilsonība — LESD 20. pants — Direktīva 2003/86/EK — Tiesības uz ģimenes atkalapvienošanu — Mazgadīgi Savienības pilsoņi, kuri kopā ar savām mātēm, trešo valstu pilsonēm, dzīvo šo bērnu pilsonības dalībvalsts teritorijā — Pastāvīgās uzturēšanās tiesības šajā dalībvalstī mātēm, kurām ir piešķirtas pilnīgas aizgādības tiesības pār šiem Savienības pilsoņiem — Jaunu ģimeņu izveidošana pēc tam, kad mātes noslēgušas jaunas laulības ar trešo valstu pilsoņiem, un pēc bērnu, arī trešo valstu pilsoņu, dzimšanas šajās laulībās — Pieteikumi par ģimenes atkalapvienošanu Savienības pilsoņu izcelsmes dalībvalstī — Uzturēšanās tiesību atteikums jaunajiem laulātajiem nepietiekamu līdzekļu dēļ — Tiesības uz ģimenes dzīves neaizskaramību — Bērnu interešu prioritātes ņemšana vērā

Apvienotās lietas C-356/11 un C-357/11

par lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Korkein hallinto-oikeus* (Somija) iesniedza ar lēmumiem, kas pieņemti 2011. gada 5. jūlijā un kas Tiesā reģistrēti 2011. gada 7. jūlijā, tiesvedībā

O.,

S.

pret

Maahanmuuttovirasto (C-356/11),

un

Maahanmuuttovirasto,

pret

L. (C-357/11).

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: A. Ross [*A. Rosas*], kas pilda otrā palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši U. Lehmuss [*U. Lohmus*], A. O'Kifs [*A. Ó Caoimh*] (referents), A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*] un K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*],

ģenerālvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],

sekretārs V. Turē [*V. Tourrès*], administrators,

* Tiesvedības valoda – somu.

ņemot vērā rakstveida procesu un 2012. gada 12. septembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *L. vārdā – J. Streng, asianajaja,*
- Somijas valdības vārdā – *J. Heliskoski,* pārstāvis,
- Dānijas valdības vārdā – *V. Pasternak Jørgensen* un *C. Vang,* pārstāvji,
- Vācijas valdības vārdā – *T. Henze* un *A. Wiedmann,* pārstāvji,
- Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri,* pārstāve, kurai palīdz *W. Ferrante, avvocato dello Stato,*
- Nīderlandes valdības vārdā – *C. Wissels* un *B. Koopman,* pārstāves,
- Polijas valdības vārdā – *M. Szpunar,* pārstāvis,
- Eiropas Komisijas vārdā – *D. Maidani* un *E. Paasivirta,* pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2012. gada 27. septembra tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par LESD 20. panta interpretāciju.
- 2 Šie lūgumi tika iesniegti divās tiesvedībās, pirmkārt, starp *O.* un *S.*, diviem trešo valstu pilsoņiem, un *Maahanmuuttovirasto* (Imigrācijas birojs) (lieta C-356/11), un, otrkārt, starp *Maahanmuuttovirasto* un *L.*, kura arī ir trešās valsts valstspiederīgā (lieta C-357/11), par viņu pieteikumu izsniegt uzturēšanās atļaujas saistībā ar ģimenes atkalapvienošanās noraidīšanu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 2003/86/EK

- 3 Padomes 2003. gada 22. septembra Direktīvas 2003/86/EK par tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanos (OV L 251, 12. lpp.) preambulas 2., 4., 6. un 9. apsvērums ir formulēti šādi:

“(2) Pasākumi attiecībā uz ģimeņu atkalapvienošanos jānosaka saskaņā ar pienākumu aizsargāt ģimeni un ievērot ģimenes dzīves tiesības, kas paustas daudzos starptautisko tiesību aktos. Šī direktīva ievēro pamattiesības un ņem vērā principus, kurus jo īpaši atzīst [1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas] 8. pants un Eiropas Savienības Pamattiesību harta [turpmāk tekstā – “Harta”].

[..]

(4) Ģimeņu atkalapvienošanās ir līdzeklis, lai padarītu iespējamu ģimenes dzīvi. Veicinot trešo valstu pilsoņu integrāciju dalībvalstī, ģimeņu atkalapvienošana palīdz radīt kultūrsociālo stabilitāti, kas veicina arī ekonomisko un sociālo kohēziju – [Eiropas] Kopienas pamatmērķi, kas noteikts [EKL].

[..]

(6) Lai aizsargātu ģimeni un nodibinātu vai saglabātu ģimenes dzīvi, pamatojoties uz vienotiem kritērijiem, jānosaka materiālie nosacījumi ģimenes atkalapvienošanās tiesību īstenošanai.

[..]

(9) Ģimenes atkalapvienošanās visos gadījumos attiecas uz kodolģimenes [nukleāras ģimenes] locekļiem, t.i., uz laulāto un nepilngadīgiem bērniem.”

4 Kā izriet no minētās direktīvas 1. panta, tās mērķis “ir paredzēt nosacījumus ģimenes atkalapvienošanās tiesību īstenošanai attiecībā uz trešo valstu pilsoņiem, kas likumīgi uzturas dalībvalstu teritorijā”.

5 Šīs direktīvas 2. pantā ir noteikts:

“Šajā direktīvā ir šādas definīcijas:

a) “trešās valsts pilsonis” ir jebkura persona, kas nav Savienības pilsonis Līguma 17. panta 1. punkta izpratnē;

[..]

c) “apgādnieks” ir trešās valsts pilsonis, kas likumīgi uzturas dalībvalstī un iesniedz pieteikumu par ģimenes atkalapvienošanu vai kura ģimenes loceklis iesniedz pieteikumu par atkalapvienošanu ar viņu;

d) “ģimenes atkalapvienošanās” ir trešās valsts pilsoņa, kas likumīgi uzturas dalībvalstī, ģimenes locekļu ieceļošana un uzturēšanās šajā dalībvalstī, lai saglabātu ģimeni, neatkarīgi no tā, vai ģimenes attiecības rodas pirms vai pēc iedzīvotāja ieceļošanas šajā valstī”.

6 Direktīvas 2003/86 3. panta 1. un 3. punktā ir paredzēts:

“1. Šo direktīvu piemēro, ja apgādniekam ir uzturēšanās atļauja, ko izsniegusi dalībvalsts uz vienu gadu vai ilgāk, kuram ir pamatotas cerības saņemt pastāvīgās uzturēšanās atļauju, ja viņa vai viņas ģimenes locekļi ir trešo valstu pilsoņi [vai] tiem ir cits statuss.

[..]

3. Šī direktīva neattiecas uz Savienības pilsoņu ģimenes locekļiem.”

7 Saskaņā ar minētās direktīvas 4. panta 1. punktu:

“Saskaņā ar šo direktīvu un ievērojot IV nodaļā izklāstītos noteikumus, kā arī 16. pantu, dalībvalstis atļauj šādu ģimenes locekļu iebraukšanu un uzturēšanos:

a) apgādnieka laulātais;

b) apgādnieka vai viņa/viņas laulātā nepilngadīgi bērni [..];

- c) apgādnieka nepilngadīgi bērni [..], ja apgādniekam pār tiem ir aizbildnība un bērni ir atkarīgi no viņa vai viņas [ja viņi atrodas apgādnieka aizgādībā un apgādībā] [..];
 - d) laulātā nepilngadīgi bērni [..], ja laulātajam pār tiem ir aizbildnība, un bērni ir atkarīgi no viņa vai viņas [ja viņi atrodas laulātā aizgādībā un apgādībā].”
- 8 Izskatot ieceļošanas un uzturēšanās pieteikumu, dalībvalstīm saskaņā ar šīs direktīvas 5. panta 5. punktu ir pienācīgi jāizvērtē nepilngadīga bērna intereses.

- 9 Direktīvas 2003/86 7. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Ja iesniegts pieteikums par ģimenes atkalapvienošanos, atbilstošā dalībvalsts var pieprasīt personai, kas iesniegusi pieteikumu, nodrošināt pierādījumus, ka apgādniekam ir:

[..]

- c) stabili un pastāvīgi ienākumi, kas ir pietiekami, lai uzturētu sevi un savas ģimenes locekļus, neizmantojot attiecīgās dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmu. Dalībvalstis novērtē minētos ienākumus atkarībā no to veida un pastāvīguma un var ņemt vērā valsts minimālo algu un pensiju līmeni, kā arī ģimenes locekļu skaitu.”
- 10 Minētās direktīvas 17. panta teksts ir šāds:

“Dalībvalstis pienācīgi ņem vērā personas ģimenes attiecību veidu un pastāvību, viņa uzturēšanās laiku dalībvalstī un [..] ģimenes, kultūras vai sociālo saišu esamību ar savu izcelsmes valsti, ja pieteikumu noraida, atsauc vai atsaka pagarināt uzturēšanās atļauju, vai lemj par apgādnieka un viņa ģimenes locekļu izraidīšanu no valsts.”

Direktīva 2004/38/EK

- 11 Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvas 2004/38/EK par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV L 158, 77. lpp., un labojumi – OV L 229, 35. lpp.), 1. pantā ir noteikts:

“Šajā direktīvā ir noteikti:

- a) nosacījumi, kas reglamentē Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu īstenotās tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā;
- b) Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesības pastāvīgi uzturēties dalībvalstu teritorijā;

[..].”

- 12 Minētās direktīvas 2. pantā ar nosaukumu “Definīcijas” ir noteikts:

“Šajā direktīvā:

- 1) “Savienības pilsonis” ir ikviena persona, kurai ir kādas dalībvalsts valstiskā piederība;

- 2) “ģimenes loceklis” ir:
- a) laulātais;
 - [..]
 - c) Savienības pilsoņa, kā arī viņa laulātā [..] tiešie pēcnācēji vecumā līdz 21 gadam, kuri ir tā apgādībā [..];
 - d) Savienības pilsoņa, kā arī viņa laulātā [..] apgādībā esošie tiešie augšupējie radnieki;
- 3) “uzņēmēja dalībvalsts” ir dalībvalsts, uz kuru pārceļas Savienības pilsonis, lai īstenotu savas brīvas pārvietošanās un uzturēšanās tiesības.”

13 Minētās direktīvas 3. panta ar nosaukumu “Saņēmēji” [“Tiesību subjekti”] 1. punktā ir noteikts:

“Šo direktīvu piemēro visiem Savienības pilsoņiem, kas pārceļas uz dzīvi vai uzturas dalībvalstī, kurai tie nav valstiski piederīgi, un uz viņu ģimenes locekļiem atbilstīgi 2. panta 2) punkta definīcijai, kuri tos pavada vai pārceļas kopā ar tiem.”

Somijas tiesības

14 Likuma par ārvalstniekiem (*Ulkomaalaislaki*) 37. panta 1. punktā ir noteikts:

“Piemērojot šo likumu, par ģimenes locekļiem uzskata Somijā dzīvojošas personas laulāto un 18 gadu vecumu nerasniegušus bērnus, kas nav stājušies laulībā un aizgādība pār kuriem ir Somijā dzīvojošai personai. Ja Somijā dzīvojoša persona ir nepilngadīgs bērns, persona, kuras aizgādībā viņš atrodas, ir uzskatāma par ģimenes locekli [..].”

15 Minētā likuma 39. panta 1. punkta redakcija ir šāda:

“Uzturēšanās atļauju izsniedz, ja ārvalstniekam ir pietiekami līdzekļi, ja vien šajā likumā nav paredzēts citādi. Īpašos gadījumos var atkāpties no nosacījuma par pietiekamiem līdzekļiem, ja tādu izņēmumu attaisno īpaši smagi apstākļi vai ja to paredz bērna interešu prioritāte [..].”

16 Tā paša likuma 47. panta 3. punktā ir noteikts:

“Ārvalstnieka, kuram ir izsniegta ilgstošas vai pastāvīgas uzturēšanās atļauja, ģimenes locekļiem izsniedz ilgstošas uzturēšanās atļauju.”

17 Likuma par ārvalstniekiem 66.a pantā ir paredzēts:

“Ja uzturēšanās atļauja tiek pieprasīta, pamatojoties uz ģimenes attiecībām, izskatot jautājumu par pieteikuma noraidīšanu, ir jāņem vērā ārvalstnieka ģimenes attiecību veids un pastāvība, viņa uzturēšanās laiks valstī un ģimenes, kā arī ģimenes, kultūras vai sociālo saišu esamība ar savu izcelsmes valsti [..].”

Pamatlietas un prejudiciālie jautājumi

Lieta C-356/11

- 18 *S.*, Ganas pilsoņe, kura dzīvo Somijā, pamatojoties uz pastāvīgās uzturēšanās atļauju, 2001. gada 4. jūlijā stājās laulībā ar Somijas pilsoni, ar kuru viņai ir 2003. gada 11. jūlijā dzimis bērns. Šim bērnam ir Somijas pilsonība, un viņš vienmēr ir dzīvojis Somijā. Sākot no 2005. gada 2. jūnija *S.* tika piešķirtas pilnīgas aizgādības tiesības pār bērnu. 2005. gada 19. oktobrī laulātie izšķīrās. Bērna tēvs dzīvo Somijā.
- 19 No iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka *S.* savas uzturēšanās laikā Somijā studēja, izmantoja grūtniecības un dzemdību atvaļinājumu, piedalījās apmācībā un veica profesionālo darbību.
- 20 2008. gada 26. jūnijā *S.* stājās laulībā ar *O.*, kurš ir Kotdivuāras pilsonis. Pamatojoties uz šīm laulībām, *O.* 2008. gada 3. jūlijā iesniedza *Maahanmuuttovirasto* uzturēšanās atļaujas pieteikumu. 2009. gada 21. novembrī Somijā viņu laulībā piedzima bērns, kas ir Ganas pilsonis un kas atrodas vecāku kopīgā aizgādībā. *O.* dzīvo kopā ar *S.* un abiem viņas bērniem.
- 21 No iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka 2010. gada 1. janvārī *O.* parakstīja darba līgumu, kura termiņš ir viens gads un kurā ir paredzēts 8 stundu dienas darba dienas laiks un darba alga ar stundas tarifa likmi EUR 7,50. Tomēr viņš neiesniedza dokumentus, kas apliecinātu, ka viņš būtu strādājis, pamatojoties uz šo līgumu.
- 22 Ar 2009. gada 21. janvāra lēmumu *Maahanmuuttovirasto* noraidīja *O.* tam iesniegto uzturēšanās atļaujas pieteikumu, jo *O.* nav pietiekamu līdzekļu. Turklāt *Maahanmuuttovirasto* uzskatīja, ka šajā gadījumā nav iemesla atkāpties no nosacījuma par iztikas līdzekļiem, kā tas ir atļauts Likuma par ārvalstniekiem 39. panta 1. punktā, ja pastāv īpaši smagi apstākļi vai ja tas ir bērna interesēs.
- 23 Ar 2009. gada 27. augusta spriedumu *Helsingin hallinto-oikeus* (Helsinku Administratīvā tiesa) noraidīja *O.* celto prasību par minētā noraidošā lēmuma atcelšanu.
- 24 Tādēļ *S.* un *O.* iesniedza *Korkein hallinto-oikeus* (Augstākā administratīvā tiesa) apelācijas sūdzību par šo spriedumu.

Lieta C-357/11

- 25 *L.*, Alžīrijas pilsoņe, likumīgi dzīvo Somijā kopš 2003. gada. Tur viņai tika izsniegta pastāvīgās uzturēšanās atļauja, pamatojoties uz viņas laulību ar Somijas pilsoni. 2004. gadā šajā laulībā piedzima bērns, kuram ir Somijas un Alžīrijas dubultpilsonība un kurš vienmēr ir dzīvojis Somijā. Laulātie izšķīrās 2004. gada 10. decembrī, un *L.* ieguva pilnīgas aizgādības tiesības pār viņu bērnu. Bērna tēvs dzīvo Somijā.
- 26 2006. gada 19. oktobrī *L.* stājās laulībā ar *M.*, Alžīrijas pilsoni, kurš 2006. gada martā bija likumīgi ieradies Somijā, kur pieprasīja politisko patvērumu un kur, kā pats apgalvo, dzīvoja kopā ar *L.* sākot no tā paša gada aprīļa. 2006. gada oktobrī viņš tika izsūtīts uz savu izcelsmes valsti.
- 27 2006. gada 29. novembrī *L.* lūdza *Maahanmuuttovirasto* izsniegt viņas laulātajam uzturēšanās atļauju Somijā, pamatojoties uz viņu laulību.
- 28 2007. gada 14. janvārī minētajā laulībā Somijā piedzima bērns, kuram ir Alžīrijas pilsonība un kurš atrodas abu savu vecāku kopīgā aizgādībā. Nav pierādīts, ka *M.* būtu ticis ar savu bērnu.

- 29 No iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka *L.* savas uzturēšanās laikā Somijā nekad nav veikusi profesionālu darbību. Viņas ienākumu pamatā ir iztikas pabalsts un citi pabalsti. Nav zināms, vai viņas laulātais ir veicis profesionālu darbību Somijā, kaut gan viņš pauda pārliecību, ka savu valodas zināšanu dēļ tur varētu strādāt.
- 30 Ar 2008. gada 15. augusta lēmumu *Maahanmuuttovirasto* noraidīja *M.* uzturēšanās atļaujas pieteikumu, pamatojoties uz to, ka viņam nav nodrošinātu iztikas līdzekļu.
- 31 *Helsingin hallinto-oikeus* ar 2009. gada 21. aprīļa spriedumu apmierināja *L.* celto prasību atcelt minēto noraidīto lēmumu. Tad *Maahanmuuttovirasto* iesniedza iesniedzējtiesā apelācijas sūdzību par šo spriedumu.
- 32 Šajos lūgumos sniegt prejudiciālu nolēmumu *Korkein hallinto-oikeus* norāda, ka, tā kā uzturēšanās atļauju izsniegšana *O.* un *M.* tika atteikta, iespējams, ka viņu laulātie un bērni, kuri ir viņu laulāto aizgādībā, tostarp tie, kuriem ir Savienības pilsoņa statuss, var būt spiesti atstāt Eiropas Savienības teritoriju, lai dzīvotu kopā kā ģimene. Šajā ziņā tā šaubās par 2011. gada 8. marta spriedumā lietā *C-34/09 Ruiz Zambrano* (Krājums, I-1177. lpp.) Tiesas izklāstīto principu piemērojamību.
- 33 Šādos apstākļos *Korkein hallinto-oikeus* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

Lieta C-356/11

- “1) Vai, atsakot trešās valsts valstspiederīgajam uzturēšanās atļauju nenodrošinātu iztikas līdzekļu dēļ, ir pārkāpts LESD 20. pants tādā ģimenes situācijā, kurā aizgādība pār bērnu, kuram ir Savienības pilsonība, ir viņa laulātajam un trešās valsts valstspiederīgais nav ne šī bērna bioloģiskais tēvs, nedz viņam ir aizgādības tiesības pār šo bērnu?”
- 2) Ja uz pirmo jautājumu tiek sniegta noliedzoša atbilde: vai LESD 20. panta iedarbība ir izvērtējama citādi, ja trešās valsts valstspiederīgais, kuram nav uzturēšanās atļaujas, viņa laulātais un bērns, pār kuru aizgādības tiesības ir laulātajam un kuram ir Savienības pilsonība, dzīvo kopā?”

Lieta C-357/11

- “1) Vai, atsakot trešās valsts valstspiederīgajam uzturēšanās atļauju nenodrošinātu iztikas līdzekļu dēļ, ir pārkāpts LESD 20. pants tādā ģimenes situācijā, kurā aizgādība pār bērnu, kuram ir Savienības pilsonība, ir viņa laulātajam un trešās valsts valstspiederīgais nav ne šī bērna vecāks, nedz viņam ir aizgādības tiesības pār šo bērnu, nedz arī viņš dzīvo kopā ar savu laulāto un šo bērnu?”
- 2) Ja uz pirmo jautājumu tiek sniegta noliedzoša atbilde: vai LESD 20. panta iedarbība ir izvērtējama citādi, ja trešās valsts valstspiederīgajam, kuram nav uzturēšanās atļaujas un kurš nedzīvo Somijā, un viņa laulātajam ir bērns, pār kuru viņiem ir kopīgas aizgādības tiesības, kurš dzīvo Somijā un ir trešās valsts valstspiederīgais?”
- 34 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2011. gada 8. septembra rīkojumu lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā *C-356/11* un *C-357/11* tika apvienoti rakstveida un mutvārdu procesā, kā arī sprieduma taisīšanai. Iesniedzējtiesas pieteikums izskatīt šīs abas lietas Eiropas Savienības Tiesas Statūtu 23.a pantā un tās Reglamenta 104.a panta 1. punktā – toreiz spēkā esošajā redakcijā – paredzētajā paātrinātajā procedūrā tika noraidīts.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- 35 Savos jautājumos, kas ir jāaplūko kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Savienības tiesību noteikumi par Savienības pilsonību ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj, ka dalībvalsts atsaka trešās valsts valstspiederīgajam saistībā ar ģimenes atkalapvienošanās pieprasītu uzturēšanās atļauju, ja šī trešās valsts pilsoņa nodoms ir dzīvot kopā ar savu laulāto, arī trešās valsts valstspiederīgo, kas likumīgi dzīvo šajā dalībvalstī un ir bērna, kurš ir dzimis pirmajā laulībā un ir Savienības pilsonis, māte, un kopā ar bērnu, kurš ir dzimis viņu pašu laulībā un arī ir trešās valsts valstspiederīgais.
- 36 Šajā ziņā iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai tas, ka uzturēšanās atļaujas pieteikuma iesniedzējs dzīvo kopā ar savu laulāto, nav bērna, Savienības pilsoņa, bioloģiskais tēvs un viņam nav aizgādības tiesību pār šo bērnu, var ietekmēt par Savienības pilsonības noteikumiem sniedzamo interpretāciju.
- 37 Somijas, Dānijas, Vācijas, Itālijas, Nīderlandes un Polijas valdības, kā arī Eiropas Komisija uzskata, ka ar LESD 20. pantu dalībvalstij netiek liegts atteikt uzturēšanās tiesības trešās valsts valstspiederīgajam, kurš atrodas tādā situācijā kā pamatlietās.
- 38 Būtībā šīs valdības un šī iestāde apgalvo, ka iepriekš minētajā spriedumā lietā *Ruiz Zambrano* Tiesas izklāstītie principi attiecas uz izņēmuma situācijām, kurās valsts tiesību akta piemērošana nozīmētu, ka tiek liegta iespēja faktiski izmantot tiesības, kas piešķirtas saskaņā ar Savienības pilsoņa statusu. Šajā gadījumā pamatlietās esošie fakti tomēr būtiski atšķiroties no minētā sprieduma faktiem. *O.* un *M.* neesot bioloģiskie tēvi mazgadīgajiem bērniem, kuri ir Savienības pilsoņi un no kuriem šīs personas mēģina atvasināt savas tiesības uz uzturēšanās atļaujas izsniegšanu. Viņiem neesot aizgādības tiesību pār šiem bērniem. Turklāt, tā kā šo bērnu mātēm pašām ir pastāvīgās uzturēšanās tiesības Somijā, viņu bērniem, Savienības pilsoņiem, neesot pienākuma atstāt Savienības teritoriju atšķirībā no bērniem lietā *Ruiz Zambrano*, kurā tika pasludināts iepriekš minētais spriedums. Ja šo Savienības pilsoņu mātes nolemtu atstāt Savienības teritoriju, lai saglabātu ģimenes vienotību, tās nebūtu viņu laulāto uzturēšanās tiesību atteikuma nenovēršamas sekas.
- 39 Vācijas un Itālijas valdības tostarp uzsver, ka *O.* un *M.* nepieder pie attiecīgo Savienības pilsoņu nukleārās ģimenes, jo viņi nav nedz šo bērnu bioloģiskie tēvi, nedz personas, kas nodrošina šo bērnu apgādību.
- 40 Vispirms ir jāprecizē, ka neatkarīgi no tā, kas atbilstoši valsts tiesību normām ir prasītāji pamatlietās, no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem skaidri izriet, ka uzturēšanās atļauju pieteikumos, kas attiecas uz *O.* un *M.* un kas iesniegti, pamatojoties uz ģimenes atkalapvienošanās, kā apgādnieces, proti, kā personas, ar kurām tika pieprasīta atkalapvienošanās, ir norādītas Somijā likumīgi dzīvojošās *S.* un *L.*

Par Savienības tiesību normām attiecībā uz Savienības pilsonību

- 41 Vispirms saistībā ar Direktīvu 2004/38 ir jāatgādina, ka šajā direktīvā tiesības ieceļot un uzturēties dalībvalstī nav paredzētas visiem trešo valstu pilsoņiem, kuri ir Savienības pilsoņa ģimenes locekļi, bet gan tikai tiem, kuri ir Savienības pilsoņa, kurš ir izmantojis savas tiesības brīvi pārvietoties un dzīvot dalībvalstī, kas nav dalībvalsts, kuras pilsonība viņam ir, ģimenes locekļi (2008. gada 25. jūlija spriedums lietā *C-127/08 Metock u.c.*, Krājums, I-6241. lpp., 73. punkts, kā arī 2011. gada 15. novembra spriedums lietā *C-256/11 Dereci u.c.*, Krājums, I-11315. lpp., 56. punkts).
- 42 Tā kā šajā gadījumā attiecīgie Savienības pilsoņi nekad nav izmantojuši savas tiesības uz brīvu pārvietošanos un vienmēr ir uzturējušies dalībvalstī, kuras pilsonība tiem ir, jākonstatē, ka uz tiem neattiecas "tiesību subjekta" jēdziens Direktīvas 2004/38 3. panta 1. punkta izpratnē un tādējādi šī direktīva nav piemērojama nedz pašiem Savienības pilsoņiem, nedz viņu ģimenes locekļiem (iepriekš minētais spriedums lietā *Dereci u.c.*, 57. punkts).

- 43 Savukārt attiecībā uz LESD 20. pantu Tiesai jau ir bijusi iespēja atzīt, ka tāda Savienības pilsoņa situāciju, kurš nav izmantojis tiesības uz brīvu pārvietošanos, kā pamatlietās tas ir bērnu, Somijas pilsoņu, gadījumā, šī fakta dēļ vien nevar pielīdzināt pilnībā iekšējai situācijai, proti, situācijai, kas nekādi nav saistīta ne ar vienu no Savienības tiesībās paredzētajiem gadījumiem (iepriekš minētais spriedums lietā *Ruiz Zambrano*; 2011. gada 5. maija spriedums lietā *C-434/09 McCarthy*, Krājums, I-3375. lpp., 46. punkts, kā arī iepriekš minētais spriedums lietā *Dereci* u.c., 61 punkts).
- 44 Tā kā Savienības pilsoņa statuss ir paredzēts kā dalībvalstu pilsoņu pamatstatuss, *S.* un *L.* pirmajās laulībās dzimušajiem bērniem kā dalībvalsts pilsoņiem ir Savienības pilsoņa statuss atbilstoši LESD 20. panta 1. punktam un tāpēc viņi arī attiecībā uz savas pilsonības dalībvalsti var atsaukties uz tiesībām, kas ir saistītas ar šādu statusu (iepriekš minētais spriedums lietā *McCarthy*, 48. punkts, kā arī iepriekš minētais spriedums lietā *Dereci* u.c., 63. punkts).
- 45 Ar šādu pamatojumu Tiesa nosprieda, ka LESD 20. pants nepieļauj tādus valsts pasākumus, tostarp lēmumus atteikt uzturēšanos Savienības pilsoņa ģimenes locekļiem, kuru rezultātā Savienības pilsoņiem tiek atņemta iespēja faktiski izmantot tiesības, kas piešķirtas saskaņā ar viņu statusu (iepriekš minētais spriedums lietā *Ruiz Zambrano*, 42. punkts).
- 46 Visbeidzot, attiecībā uz personas, trešo valstu pilsoņiem, uzturēšanās tiesībām dalībvalstī, kurā dzīvo viņas mazgadīgie bērni, kuri ir šīs dalībvalsts pilsoņi un par kuru apgādību ir atbildīga šī persona, kam ir kopīgas aizgādības tiesības kopā ar viņas laulāto, Tiesa uzskatīja, ka uzturēšanās atteikuma gadījumā minētajiem bērniem, kuri ir Savienības pilsoņi, būtu jāpamet Savienības teritorija, lai būtu kopā ar saviem vecākiem, un ka minētie Savienības pilsoņi faktiski nevarētu izmantot tiesības, kas viņiem ir piešķirtas atbilstoši viņu statusam (iepriekš minētais spriedums lietā *Ruiz Zambrano*, 43. un 44. punkts).
- 47 Kritērijs saistībā ar faktisku tiesību, kas piešķirtas sakarā ar Savienības pilsoņu statusu, izmantošanas liegšanu lietās *Ruiz Zambrano*, kā arī *Dereci* u.c., kurās tika taisīti iepriekš minētie spriedumi, attiecas uz situācijām, kuras raksturo apstākļi, ka Savienības pilsonim faktiski bija ne tikai jāpamet tās dalībvalsts teritorija, kuras pilsonis viņš ir, bet arī Savienība kopumā.
- 48 Tādējādi šim kritērijam – ciktāl tas attiecas uz situācijām, kurās uzturēšanās tiesības izņēmuma kārtā nevar atteikt trešās valsts valstspiederīgajam, kurš ir dalībvalsts pilsoņa ģimenes loceklis, jo pretējā gadījumā netiktu ievērota šī iepriekš minētā pilsoņa Savienības pilsonības lietderīgā iedarbība – ir ļoti īpašs raksturs (iepriekš minētais spriedums lietā *Dereci* u.c., 67. punkts).
- 49 Šajā lietā iesniedzējtiesai ir jākonstatē, vai, pamatojoties uz ģimenes atkalapvienošanas iesniegtu uzturēšanās atļauju izsniegšanas pieteikumu noraidījums tādos apstākļos kā pamatlietās attiecīgajiem Savienības pilsoņiem ietver tiesību, kas piešķirtas saskaņā ar viņu statusu, faktiskas izmantošanas iespējas liegšanu.
- 50 Šī vērtējuma kontekstā ir jāņem vērā, ka Savienības pilsoņu mātēm ir pastāvīgas uzturēšanās atļaujas attiecīgajā dalībvalstī, tāpēc nedz viņām, nedz Savienības pilsoņiem, par kuru apgādību viņas ir atbildīgas, nav juridiska pienākuma atstāt šīs dalībvalsts teritoriju un Savienību kopumā.
- 51 Izskatot jautājumu, vai attiecīgajiem Savienības pilsoņiem faktiski nebūtu iespējams izmantot atbilstoši viņu statusam piešķirtās tiesības, tāpat ir svarīgi jautājumi par apgādnieču bērnu aizgādību un to, ka šie bērni ietilpst “no jauna nodibinātās” ģimenēs. Pirmkārt, tā kā *S.* un *L.* ir pilnīgas aizgādības tiesības pār attiecīgajiem mazgadīgajiem Savienības pilsoņiem, viņu lēmums atstāt šo bērnu pilsonības dalībvalsts teritoriju, lai saglabātu ģimenes vienotību, šiem Savienības pilsoņiem atņemtu iespēju uzturēt sakarus ar viņu bioloģiskajiem tēviem gadījumā, ja tāds sakars bija pastāvējis līdz šim. Otrkārt, lēmums palikt šīs dalībvalsts teritorijā, lai saglabātu eventuelās mazgadīgo Savienības pilsoņu attiecības ar viņu bioloģiskajiem tēviem, apdraudētu citu bērnu, trešo valstu pilsoņu, attiecības ar viņu bioloģiskajiem tēviem.

- 52 Šajā ziņā tomēr pats fakts, ka ekonomisku apstākļu dēļ vai arī lai saglabātu ģimenes vienotību Savienības teritorijā, varētu šķīst vēlami, lai ģimenes, ko veido trešo valstu pilsoņi un mazgadīgs Savienības pilsonis, locekļi, kuriem nav dalībvalsts pilsonības, varētu uzturēties Savienības teritorijā kopā ar šo pilsoni viņa pilsonības dalībvalstī, nav pietiekams, lai uzskatītu, ka minētajam pilsonim būs jāpamet Savienības teritorija, ja šādas uzturēšanās tiesības netiek piešķirtas (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Dereci* u.c., 68. punkts).
- 53 Šī sprieduma 49. punktā minētajā vērtēšanā, kas jāveic iesniedzējtiesai, tai ir jāpārbauda visi lietas apstākļi, lai konstatētu, vai lēmumi atteikt attiecīgo uzturēšanās atļauju izsniegšanu, kādi ir aplūkoti pamatlietās, īstenībā var apdraudēt attiecīgo Savienības pilsoņu Savienības pilsonības lietderīgo iedarbību.
- 54 Tas, vai persona, kurai ir pieprasītas uzturēšanās tiesības, pamatojoties uz ģimenes atkalapvienošanas, dzīvo vai nedzīvo kopā ar apgādnieku un citiem ģimenes locekļiem, nav izšķirošs fakts šajā vērtējumā, jo nevar izslēgt, ka daži ģimenes locekļi, kuriem ir pieprasīta ģimenes atkalapvienošanās, ierodas attiecīgajā dalībvalstī neatkarīgi no pārējās ģimenes.
- 55 Turklāt ir jānorāda, ka pretēji tam, ko apgalvo Vācijas un Itālijas valdības, lai gan iepriekš minētajā spriedumā lietā *Ruiz Zambrano* izklāstītie principi ir piemērojami tikai izņēmuma apstākļos, tomēr no Tiesas judikatūras neizriet, ka tie būtu piemērojami tikai tādās situācijās, kurās starp trešās valsts valstspiederīgo, kuram tiek pieprasītas uzturēšanās tiesības, un Savienības pilsoni, kas ir mazgadīgs bērns, pastāv bioloģiska saikne un no kurām eventuāli izrietētu pieteikuma iesniedzēja uzturēšanās tiesības.
- 56 Turpretim tiklab attiecīgo mazgadīgo Savienības pilsoņu māšu pastāvīgas uzturēšanās tiesības, kā arī tas, ka trešo valstu pilsoņi, kuriem ir pieprasītas uzturēšanās tiesības, nenodrošina šo pilsoņu likumīgu, finansiālu vai emocionālu apgādību, ir jāņem vērā, pārbaudot, vai šiem pilsoņiem lēmuma par uzturēšanās atteikumu dēļ varētu būt neiespējami izmantot saistībā ar viņu statusu piešķirtās tiesības. Kā ir norādījis ģenerāladvokāts secinājumu 44. punktā, atkarības attiecības starp mazgadīgu Savienības pilsoni un trešās valsts valstspiederīgo, kura uzturēšanās tiesības tika noraidītas, var apšaubīt Savienības pilsonības lietderīgo iedarbību, jo šī atkarība var radīt situāciju, kurā Savienības pilsonim šāda lēmuma par atteikumu dēļ faktiski būtu ne tikai jāpamet tās dalībvalsts teritorija, kuras pilsonis viņš ir, bet arī Savienība kopumā (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Ruiz Zambrano*, 43. un 45. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Dereci* u.c., 65.–67. punkts).
- 57 Neskarot pārbaudi, kas ir jāveic iesniedzējtiesai, šķiet, no Tiesas rīcībā esošās informācijas izriet, ka pamatlietās šāda atkarība nepastāv.
- 58 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jānorāda, ka LESD 20. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas pieļauj, ka dalībvalsts atsaka trešās valsts valstspiederīgajam saistībā ar ģimenes atkalapvienošanas pieprasītu uzturēšanās atļauju, ja šī trešās valsts valstspiederīgā nodoms ir dzīvot kopā ar savu laulāto, arī trešās valsts valstspiederīgo, kas likumīgi dzīvo šajā dalībvalstī, un bērna, kurš ir dzimis pirmajā laulībā un ir Savienības pilsonis, māti, kā arī kopā ar bērnu, kurš ir dzimis viņu pašu laulībā un arī ir trešās valsts valstspiederīgais, ja vien tāds atteikums – un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai – attiecīgajam Savienības pilsonim nerada situāciju, kurā tiek liegta iespēja faktiski izmantot atbilstoši Savienības pilsoņa statusam piešķirtās tiesības.
- 59 Gadījumā, ja šī tiesa nospriestu, ka tādos apstākļos kā lietās, kuras tā izskata, no pamatlietās pieņemtajiem lēmumiem atteikt uzturēšanās atļaujas neizriet šāds liegums, tas neatrisinātu jautājumu par neiespējamību atteikt O. un M. uzturēšanās tiesības citu pamatu dēļ, tostarp ievērojot tiesības uz ģimenes dzīves aizsardzību. Šis jautājums ir jāizskata saistībā ar noteikumiem par pamattiesību aizsardzību un ņemot vērā to attiecīgo piemērojamību (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Dereci* u.c., 69. punkts).

60 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka atbilstoši Tiesas judikatūrai tā var ņemt vērā Savienības tiesību normas, uz kurām valsts tiesa savā jautājumā nav atsaukusies un kas varētu būt noderīgas, lai izlemtu lietu, kuru tā izskata (skat. it īpaši 2007. gada 26. aprīļa spriedumu lietā C-392/05 *Alevizos*, Krājums, I-3505. lpp., 64. punkts).

Par Direktīvu 2003/86

61 Šajā lietā iesniedzējtiesa lūgumos sniegt prejudiciālu nolēmumu ir atsaukusies uz Direktīvu 2003/86, taču neuzdeva jautājumu par to.

62 Arī Somijas, daļēji Itālijas, Nīderlandes un Polijas valdības, kā arī Komisija norādīja, ka O. un M. uzturēšanās tiesības un viņu ģimeņu situācija ir tikusi izvērtēta vai būtu jāizvērtē atbilstoši Direktīvas 2003/86 normām.

63 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar minētās direktīvas 1. pantu tās mērķis ir paredzēt nosacījumus ģimenes atkalapvienošanās tiesību īstenošanai attiecībā uz trešo valstu pilsoņiem, kas likumīgi uzturas dalībvalstu teritorijā.

64 Šīs pašas direktīvas 4. panta 1. punktā paredzētā ģimenes locekļu definīcija ietver apgādnieka laulāto, apgādnieka un viņa laulātā kopīgos bērnus, apgādnieka un viņa laulātā nepilngadīgos bērnus, ja šie bērni ir viņu aizgādībā un viņi ir atkarīgi no apgādnieka un viņa laulātā.

65 No tā izriet, ka nukleāro ģimeni, uz kuru ir atsauce Direktīvas 2003/86 preambulas 9. apsvērumā, Savienības likumdevējs ir izpratis plaši.

66 Tomēr saskaņā ar minētās direktīvas 3. panta 3. punktu tā neattiecas uz Savienības pilsoņa ģimenes locekļiem.

67 Iepriekš minētā sprieduma lietā *Dereci* u.c. 48. punktā Tiesa uzskatīja, ka, tā kā pamata tiesvedībā Savienības pilsoņi bija tie, kuri dzīvoja dalībvalstī, un viņu ģimenes locekļi – trešo valstu pilsoņi – vēlējās ieceļot un uzturēties šajā valstī, lai saglabātu ģimenes vienotību ar minētajiem pilsoņiem, Direktīva 2003/86 nebija piemērojama attiecībā uz šiem trešo valstu pilsoņiem.

68 Tomēr pretēji apstākļiem, kas raksturo lietu *Dereci* u.c., kurā tika pasludināts iepriekš minētais spriedums, S. un L. ir trešo valstu pilsones, kas likumīgi dzīvo dalībvalstī un pieprasa ģimenes atkalapvienošanos. Viņas tāpēc ir jāatzīst par “apgādniecēm” Direktīvas 2003/86 2. panta c) punkta izpratnē. Jāpiebilst, ka apgādnieču un viņu laulāto kopīgie bērni paši ir trešo valstu pilsoņi un tāpēc viņiem nav Savienības pilsoņu statusa, ko piešķir LESD 20. pants.

69 Ņemot vērā Direktīvas 2003/86 izvirzīto mērķi veicināt ģimenes atkalapvienošanos (2010. gada 4. marta spriedums lietā C-578/08 *Chakroun*, Krājums, I-1839. lpp., 43. punkts) un aizsardzību, ko tā paredz piešķirt trešo valstu pilsoņiem, tostarp nepilngadīgajiem, šīs direktīvas piemērošanu nevar izslēgt tāpēc vien, ka viens no nepilngadīgā, trešās valsts valstspiederīgā, vecākiem ir arī pirmajā laulībā dzimušā Savienības pilsoņa vecāks.

70 Direktīvas 2003/86 4. panta 1. punktā dalībvalstīm ir noteikti precīzi pozitīvi pienākumi, kuriem atbilst skaidri definētas subjektīvas tiesības. Šajā punktā direktīvā paredzētajos gadījumos tām ir noteikts pienākums atļaut ģimenes atkalapvienošanos atsevišķiem apgādnieka ģimenes locekļiem, neparedzot iespēju, ka tās varētu izmantot savu novērtējuma brīvību (skat. 2006. gada 27. jūnija spriedumu lietā C-540/03 Parlaments/Padome, Krājums, I-5769. lpp., 60. punkts).

- 71 Tomēr minētā tiesību norma prasa it īpaši Direktīvas 2003/86 IV nodaļā minēto nosacījumu ievērošanu. Tās 7. panta 1. punkta c) apakšpunkts ir viens no šiem nosacījumiem un ļauj dalībvalstīm pieprasīt pierādījumus, ka apgādniekam ir stabili un pastāvīgi ienākumi, kas ir pietiekami, lai apmierinātu pašam savas un viņa ģimenes locekļu vajadzības, neizmantojot attiecīgās dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmu. Šajā pašā tiesību normā ir precizēts, ka dalībvalstis novērtē šos ienākumus atkarībā no to veida un pastāvīguma un var ņemt vērā valsts minimālo algu un pensiju līmeni, kā arī ģimenes locekļu skaitu (iepriekš minētais spriedums lietā *Chakroun*, 42. punkts).
- 72 Attiecībā uz minētā 4. panta 1. punktu vispirms ir jānorāda, ka principā Direktīvā 2003/86 prasīta atkalapvienošanās pieteikumu individuāla vērtējuma priekšmets ir apgādnieka ienākumi, nevis tāda trešās valsts valstspiederīgā ienākumi, kuram, pamatojoties uz ģimenes atkalapvienošanās, tiek pieprasītas uzturēšanās tiesības (iepriekš minētais spriedums lietā *Chakroun*, 46. un 47. punkts).
- 73 Attiecībā uz šiem ienākumiem Direktīvas 2003/86 7. panta 1. punkta c) apakšpunktā ietvertie vārdi “sociālās palīdzības sistēmas izmantošana” turklāt neatļauj dalībvalstij atteikt ģimenes atkalapvienošanās apgādniekam, kurš pierāda, ka viņam ir stabili, pastāvīgi un pietiekami ienākumi, kas ļauj viņam apmierināt pašam savas un viņa ģimenes locekļu vajadzības, bet kuram viņa ienākumu apmēra dēļ tomēr var būt tiesības izmantot speciālo sociālo palīdzību īpašu individuāli noteiktu nepieciešamo iztikas izdevumu segšanai vai ienākumus veicinošus pasākumus (iepriekš minētais spriedums lietā *Chakroun*, 52. punkts).
- 74 Savukārt, tā kā atļauja ģimenei atkalapvienoties ir vispārēja norma, Tiesa ir spriedusi, ka Direktīvas 2003/86 7. panta 1. punkta c) apakšpunktā paredzētās tiesības ir jāinterpretē šauri. Dalībvalstīm atzīto novērtējuma brīvību tās nedrīkst izmantot tā, ka tas varētu apdraudēt direktīvas mērķi un tās lietderīgo iedarbību (iepriekš minētais spriedums lietā *Chakroun*, 43. punkts).
- 75 Visbeidzot ir jāatgādina, ka, kā izriet no Direktīvas 2003/86 preambulas 2. apsvēruma, tajā ir atzītas pamattiesības un ņemti vērā Hartā ietvertie principi.
- 76 Hartas 7. pantā, kurā ir paredzētas tiesības, kas atbilst Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8. panta 1. punktā garantētajām tiesībām, ir atzīta privātās un ģimenes dzīves neaizskaramība. Šī norma turklāt ir jāskata kopā ar pienākumu ņemt vērā bērna interešu prioritāti, kas atzīts minētās Hartas 24. panta 2. punktā, un ievērojot bērna vajadzību regulāri uzturēt personīgas attiecības ar abiem viņa vecākiem, kas ir izteikta šī paša panta 3. punktā (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Parlaments/Padome, 58. punkts, un 2009. gada 23. decembra spriedumu lietā C-403/09 PPU *Detiček*, Krājums, I-12193. lpp., 54. punkts).
- 77 Direktīvas 2003/86 7. panta 1. punkta c) apakšpunktu nevar interpretēt un piemērot tādējādi, ka šī piemērošana pārkāptu minētajās Hartas normās iekļautās pamattiesības.
- 78 Dalībvalstīm savas valsts tiesības ir jāinterpretē ne tikai tā, lai tās atbilstu Savienības tiesībām, bet arī jā rūpējas, lai to pamatā nebūtu tādas sekundāro tiesību normu interpretācijas, kas būtu konfliktā ar Savienības tiesību sistēmā aizsargātajām pamattiesībām (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Parlaments/Padome, 105. punkts, un lietā *Detiček*, 34. punkts).
- 79 Protams, Hartas 7. un 24. pantu, kuros ir uzsvērts, cik svarīga ir ģimenes dzīve bērniem, nevar interpretēt tādējādi, ka ar to dalībvalstīm tiktu atņemta novērtējuma brīvība, kas tām ir ģimenes atkalapvienošanās pieteikumu izskatīšanā (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Parlaments/Padome, 59. punkts).

- 80 Tomēr, veicot tādu pārbaudi un konstatējot, vai tostarp ir izpildīti Direktīvas 2003/86 7. panta 1. punktā izklāstītie nosacījumi, šīs direktīvas normas ir jāinterpretē un jāpiemēro atbilstoši Hartas 7. pantam un 24. panta 2. un 3. punktam, kā tas turklāt izriet no šīs direktīvas preambulas 2. apsvēruma teksta un 5. panta 5. punkta, saskaņā ar kuru dalībvalstīm atbilstošie atkalapvienošanās pieteikumi ir jāizskata bērnu interesēs un rūpējoties par ģimenes dzīves sekmēšanu.
- 81 Kompetentajām valsts iestādēm Direktīvas 2003/86 īstenošanā un pieteikumu par ģimenes atkalapvienošanos izskatīšanā ir jāveic visu iesaistīto interešu līdzsvarota un saprātīga novērtēšana, īpaši ņemot vērā bērnu intereses.
- 82 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild:

- LESD 20. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas pieļauj, ka dalībvalsts atsaka trešās valsts valstspiederīgajam saistībā ar ģimenes atkalapvienošanos pieprasītu uzturēšanās atļauju, ja šī trešās valsts valstspiederīgā nodoms ir dzīvot kopā ar savu laulāto, arī trešās valsts valstspiederīgo, kas likumīgi dzīvo šajā dalībvalstī, un bērna, kurš ir dzimis pirmajā laulībā un ir Savienības pilsonis, māti, kā arī kopā ar bērnu, kurš ir dzimis viņu pašu laulībā un arī ir trešās valsts valstspiederīgais, ja vien tāds atteikums – un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai – attiecīgajam Savienības pilsonim nerada situāciju, kurā tiek liegta iespēja faktiski izmantot atbilstoši Savienības pilsoņa statusam piešķirtās tiesības.
- Uz tādiem pieteikumiem izsniegt uzturēšanās atļaujas saistībā ar ģimenes atkalapvienošanos, kādi ir aplūkoti pamatlietās, attiecas Direktīva 2003/86. Tās 7. panta 1. punkta c) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, lai gan dalībvalstis var pieprasīt, lai apgādnieks pierāda, ka viņam ir stabili, pastāvīgi un pietiekami ienākumi, kas ļauj viņam apmierināt pašam savas un viņa ģimenes locekļu vajadzības, šī iespēja ir jāizmanto, ievērojot Hartas 7. pantu un 24. panta 2. un 3. punktu, saskaņā ar kuru dalībvalstīm atbilstošie pieteikumi par atkalapvienošanos ir jāizvērtē bērnu interesēs un arī rūpējoties par ģimenes dzīves sekmēšanu, kā arī neapdraudot šīs direktīvas mērķi un tās lietderīgo iedarbību. Iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai lēmumi atteikt uzturēšanās atļaujas pamatlietās ir pieņemti, ievērojot šīs prasības.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 83 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

LESD 20. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas pieļauj, ka dalībvalsts atsaka trešās valsts valstspiederīgajam saistībā ar ģimenes atkalapvienošanos pieprasītu uzturēšanās atļauju, ja šī trešās valsts valstspiederīgā nodoms ir dzīvot kopā ar savu laulāto, arī trešās valsts valstspiederīgo, kas likumīgi dzīvo šajā dalībvalstī, un bērna, kurš ir dzimis pirmajā laulībā un ir Savienības pilsonis, māti, kā arī kopā ar bērnu, kurš ir dzimis viņu pašu laulībā un arī ir trešās valsts valstspiederīgais, ja vien tāds atteikums – un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai – attiecīgajam Savienības pilsonim nerada situāciju, kurā tiek liegta iespēja faktiski izmantot atbilstoši Savienības pilsoņa statusam piešķirtās tiesības.

Uz tādiem pieteikumiem izsniegt uzturēšanās atļaujas saistībā ar ģimenes atkalapvienošanos, kādi ir aplūkoti pamatlietās, attiecas Padomes 2003. gada 22. septembra Direktīva 2003/86/EK par tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanos. Tās 7. panta 1. punkta c) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, lai gan dalībvalstis var pieprasīt, lai apgādnieks pierāda, ka viņam ir stabili, pastāvīgi un pietiekami ienākumi, kas ļauj viņam apmierināt pašam savas un viņa

ģimenes locekļu vajadzības, šī iespēja ir jāizmanto, ievērojot Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 7. pantu un 24. panta 2. un 3. punktu, saskaņā ar kuru dalībvalstīm atbilstošie pieteikumi par atkalapvienošanos ir jāizvērtē bērnu interesēs un arī rūpējoties par ģimenes dzīves sekmēšanu, kā arī neapdraudot šīs direktīvas mērķi un tās lietderīgo iedarbību. Iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai lēmumi atteikt uzturēšanās atļaujas pamatlietās ir pieņemti, ievērojot šīs prasības.

[Paraksti]